

МЗХ дава лош сигнал – така ли ще взима важните решения?

Светлана Боянова,
председател на Института
за агростратегии и иновации

Публикуваме становището на Института за агростратегии и иновации. Институтът иницира дебат по темата, тъй като отгавна е изготвил аргументиран анализ на различните възможности за плащания, който е публикувал на сайта си www.agroinnovations.bg.

По повод на публикувания проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №2 от 21 февруари 2011 г. за специалните изисквания за одобрените схеми за национални доплащания и за специфично подпомагане на сайта на МЗХ на 14.02.2014 г.

В новата наредба се предвиждат текстове, с които се въвежда възможността България да прилага т.нар. схема на първите хектари или още т.нар. преразпределително плащане вместо опцията за намаляване на директните плащания над 150 000 евро. Обосновката на това предложение от страна на МЗХ е твърде оскъдна, а според Института това е един от ключовите въпроси, по който следва да се постигне консенсус сред земеделската общност.

Необходимо е политическото решение за схемата да се вземе на базата на ясни и обективни критерии и анализ на последиците от прилагането на въпросната схема. Още миналата година, преди да бъде публикуван основния Регламент за директните плащания, Институтът разработи анализ по темата „Преразпределителното плащане – алтернатива в новата ОСП. Ще се възползва ли България от нея?“ и без да изнема ролята на държавата по вземане на решение, предложи няколко сценария, на базата на които да се избере най-правилното за България.

Освен липсата на ясни мотиви, считаме, че подобна правна техника е изключително неприемлива по такъв важен въпрос. На първо място, тъй като схемата на първите хектари се прилага заедно с основната схема, а именно схемата за единно плащане на площ (СЕПП), е редно тази материя да бъде уредена в Закона за подпомагане на земеделските производители и по-точно чл. 39 – 47. На второ място от текстовете на Закона става ясно, че и схемите за национални доплащания (пак директни плащания, но предимно за животновъдния сектор и тютюн) се одобряват от Министерския съвет, а не

на триалог между Съвета, Европейския Парламент и Комисията, следва и у нас този въпрос да се реши на базата на дискусията между всички заинтересовани страни и най-вече като се отчете мнението на земеделския бранш.

Из анализа на Института за агростратегии и иновации:

„Един от основните моменти... е решението върху така силно дискутирания в България въпрос за тавана на директните плащания. Беше предварително взето решение сумите над 150 000 евро, които едно стопанство получава да бъдат редуцирани с минимум 5 %, като в калкулацията на сумата се включва само базовото плащане. От приходите на стопанството от директни плащания държавата членка може да реши да се извадят разходите за заплати и осигуровки. Дава се възможност на държавите членки да не прилагат тази схема за редуциране на директните плащания, но само при положение, че решат да използват схемата за плащане на първите хектари.

Въпреки, че предложеното плащане ще бъде доброволно за държавите-членки, възможността да се прехвърлят плащания от по-големи към по-малки ферми ще запали страстни политически дебати в повечето страни от ЕС. Повече ще са фермите, върху които това плащане ще има благоприятно въздействие, отколкото тези, които ще загубят от въвеждането му. Допълването на основното плащане за първите хектара на всяка ферма, ще вземе предвид по-голямата интензивност на труда на по-малки стопанства и икономии от мащаба на по-големи стопанства.

Последиците от това предложение за България могат да се изразят с помощта на цифрови симулации. В анализа правим множество изчисления, симулации и съпоставки.

Искаш да научиш повече?
www.agroinnovations.bg

Заклучение: Въвеждането на преразпределително плащане ще има много силен, положителен ефект върху доходите на малките и средни земеделски производители и ще подпомогне подобряването на ефективността и качеството на тяхното производство. Минимум 94 % от земеделските производители-заявители по СЕПП ще получат по-голяма субсидия на единица площ, ако България избере да въведе схемата за първите хектари, в сравнение с избора на намаляване с минимум 5 процента на плащанията над 150 000 евро. В същото време, този голям процент земеделски производители обработват само около 1/5 от земята, като останалият малък процент земеделски производители обработва над 80 % от допустимите по СЕПП площи, като за тях избора на схемата за преразпределително плащане ще има по-неблагоприятен финансов резултат в сравнение с варианта за редуциране на плащанията над 150 000 евро.

Изборът на един от двата варианта-схема за първите хектари или намаляване на плащанията над 150 000 евро е политическо решение на Република България, съобразено с приоритетите и целите на правителството. Необходимо е да се проведе широк обществен дебат с всички заинтересовани страни и след това да се вземе това важно решение.

